

af Affattelsen af det første Punktum i Nr. 27, vil man kunne frigjøre sig for denne Frugt ved at anskaffe sig en Arbeidsbog efter det andet Punktum i Nr. 27; men dertil kommer, at der her er Tale om Personer, som vi forudsætte at være stiftelige, ordentlige, stræbsomme Arbeidere, og da tror jeg, at det ikke kan negtes, at der kan være Mange, der ville anse det for et Gode at være i Besiddelse af en Arbeidsbog, der kan tjene dem ikke blot til Legitimation, men ogsaa til Oplysning om, at de have havt Arbeide der og der, og at de have arbeidet der til deres Arbeidsherres Tilfredshed. Enhver vil vist have gjort den Erfaring i sin private Kreds, at den Lov af 1867, som forbyder Husbonden at give Studsmaal, ingenlunde er bleven hjulpet med ublandet Tilfredshed af den tjenende Klasse. Enhver vil have erfaret, at mange Ljender, og det netop de bedste af dem, grumme gjerne ville have et godt Studsmaal af deres Husbonde. Jeg ser ikke, hvorfor ikke noget Lignende kunde tænkes med Hensyn til de Arbeidsjogende, hvormed der her er Tale, at Mange gjerne vilde have i deres Bog en Samling af rosende og anbefalende Vidnesbyrd. Jeg kan, som sagt, gaa ind paa denne Bestemmelse, netop fordi Sagen stilles hen som frivillig; men deraf følger, at, hvor ondt det end gjør mig, kan jeg ikke gaa ind paa det ærede Medlems (Strups) Vdringsforslag om at forandre „berettiget“ til „forpligtet“. Derimod skal jeg for mit Vedkommende ikke have Noget imod, hvis man anser det for nødvendigt, at det andet Stykke af Nr. 27, som handler om Vagabonder, gjør det til en Pligt, der kan paalægges disse, at forsyne sig med en Arbeidsbog som den, der er Tale om for Udlandinges Vedkommende. Naar jeg maa holde paa Frihed her, er det, fordi der her er Tale om en stor Samfundsklasse, og jeg kan ikke forene det med mine Begreber om Lighed, skjøndt jeg vel ikke kan mistænkes for at være ekstravagant i denne Retning, at en stor hæderlig Samfundsklasse skal være undergivet ganske anderledes trykkende og hæmmende, generende og krænkende Baand end Andre. Det kan forsvares at paalægge en saadan Vdring og Dvang, naar man staar over for Personer, der med Frie kunne siges at være uvolige Elementer i Samfundet, men over for stræbsomme, hæderlige Borgere kan jeg ikke anse det for rigtigt, alene af den Grund, at de høre til Arbeidsstanden eller søge deres Næring ved Arbeide, og dette Ord Arbeide maa jo desuden tages i en temmelig vid Forstand her. Der er ikke længere som i Forordningen af 1828 Tale om blot Haandværksfænde; nei Bestemmelsen er affattet saaledes, at den ogsaa omfatter Mestere, og nu vil jeg henstille til Enhver især at overveie, hvorledes man mener, det vil blive opfattet, dersom vi vedtog Bestemmelser, som paalagde f. Ex. den Maler- eller Snektermester i Kjøbenhavn, der tænkte paa

at reise til Aarhus for at søge Arbeide der, fordi han havde hørt, at der var mere Brug for Malere og Snektermestere i Aarhus end i Kjøbenhavn, at anskaffe sig en Arbeidsbog, melde sig til Politiet o. s. v. Jeg er overbevist om, at den store Masse af Folk slet ikke ville fortæe det; det vilde stride mod deres Rejsbevidsthed, og indsatte man en saadan Bestemmelse, nærer jeg ingen Tvivl om, at der overmaade hurtigt vilde reise sig et stort Skrig derimod. De hæderligste Mænd vilde gjøre sig skyldige i en Række af formelle Lovovertrædelser; men jeg tror, det er meget ubeldigt at give Love, der udsætte for noget Saa-dant. Jeg skal altsaa slutte med at udtale, at jeg, om end ikke med nogen særdeles Glæde, dog kan gaa med til det af Udvalget under Nr. 27 stillede Vdringsforslag i dets Helhed, hvorimod jeg maa fracaade det Underendringsforslag, der er stillet af det ærede 2det Medlem for 9de Kreds (Strup), i alt Fald i den Form, hvori det foreligger, og hvorved det knyttes til hele Paragrafen og ikke til det sidste Stykke. Hvad Forslaget under Nr. 28 angaar, har jeg allerede udtalt mig derom.

J. Andersen: Jeg har begjært Ordet for at udtale mig imod Vdringsforslaget under Nr. 27. Jeg kan ikke gjøre mig fortrolig med den Tanke, at det er rigtigt at samle Bestemmelser om Indlandinge og Udlandinge i eet og samme Lovforslag. Den ærede Justitsminister har allerede udtalt sig derimod, og jeg kan derfor fatte mig ganske kort. Jeg kan være enig med det ærede Udvalg i, at der mulig er et Gul i vor Lovgivning paa dette Omraade. Hvad er denne Studsmaalsbog, hvormed enhver Tjenestekarl eller Tjenestepige skal være forsynet. Det er jo i vore Dage i Virkeligheden kun en Opholdsbog; men der er det forunderlige Tilfælde, at naar man fæster en Karl som Volskarl, saa skal han have en Studsmaalsbog og lade den paategne ved Afgang og Tilgang; men giver man ham Titlen af Forvalter, er han fri derfor. Paa samme Maade skal en Tjenestepige, naar hun tjener som Meierpige, have Studsmaalsbog; men avancerer hun til Meierke, er hun ikke forpligtet dertil. Det er vist det Gul i Lovgivningen, hvorpaa Udvalget har støttet sit Forslag. Jeg skal henstille til den ærede Justitsminister, om der ikke kunde være Anledning til at gjøre dette Forhold til Gjenstand for særlig Lovgivning. Udvalgets Vdringsforslag vil jeg stemme imod, fordi jeg anser det for at være for stærkt imod den ordentlige og hæderlige Arbeider, medens jeg er hange for, at en Del af dem, man egentlig vil have fat paa, ville smutte bort. I det første Stykke er der den Bestemmelse om dem, der søge Arbeide, og i det andet en Bestemmelse om dem, der drage arbejdsløse om under Opgivende af at søge Erhverv; men alle de, der reise omkring for